

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

17. října 2013 *

„Řízení o předběžné otázce — Zemědělství — Nařízení (ES) č. 21/2004 — Systém identifikace a evidence ovcí a koz — Povinnost individuální elektronické identifikace — Povinnost vést evidenci hospodářství — Platnost — Listina základních práv Evropské unie — Svoboda podnikání — Přiměřenost — Rovné zacházení“

Ve věci C-101/12,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Verwaltungsgericht Stuttgart (Německo) ze dne 9. února 2012, došlým Soudnímu dvoru dne 27. února 2012, v řízení

Herbert Schaible

proti

Land Baden-Württemberg,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení T. von Danwitz, předseda senátu, E. Juhász (zpravodaj), A. Rosas, D. Šváby a C. Vajda, soudci

generální advokát: N. Wahl,

vedoucí soudní kanceláře: K. Malacek, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 7. března 2013,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za H. Schaibleho M. Winkelmüllerem, Rechtsanwalt,
- za Land Baden-Württemberg C. Taubald, Rechtsanwältin,
- za francouzskou vládu G. de Berguesem a C. Candat, jako zmocněnci,
- za nizozemskou vládu B. Koopman a C. Wissels, jako zmocněnkyněmi,
- za polskou vládu B. Majczynou a M. Szpunarem, jako zmocněnci,
- za Radu Evropské unie P. Mahnič Bruní, Z. Kupčovou a R. Wiemann, jako zmocněnkyněmi,

* Jednací jazyk: němčina.

— za Evropskou komisi G. von Rintelenem a B. Burggraafem, jako zmocněnci,
po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 29. května 2013,
vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká platnosti čl. 3 odst. 1, čl. 4 odst. 2, čl. 5 odst. 1, jakož i čl. 9 odst. 3 prvního pododstavce nařízení Rady (ES) č. 21/2004 ze dne 17. prosince 2003 o stanovení systému identifikace a evidence ovcí a koz a o změně nařízení (ES) č. 1782/2003 a směrnic 92/102/EHS a 64/432/EHS (Úř. věst. 2004, L 5, s. 8), ve znění nařízení Komise (ES) č. 933/2008 ze dne 23. září 2008 (Úř. věst. L 256, s. 5, dále jen „nařízení č. 21/2004“).
- 2 Tato žádost byla podána v rámci sporu mezi H. Schaiblem a spolkovou zemí Bádensko-Württembersko ohledně slučitelnosti uvedených ustanovení s primárním unijním právem.

Právní rámec

Unijní právo

- 3 Podle článku 1 a čl. 3 odst. 1 písm. c) směrnice Rady 90/425/EHS ze dne 26. června 1990 o veterinárních a zootechnických kontrolách v obchodu s některými živými zvířaty a produkty uvnitř Společenství s cílem dotvoření vnitřního trhu (Úř. věst. L 224, s. 29; Zvl. vyd. 03/10, s. 138) vyžaduje zrušení uvedených kontrol na hranicích mezi členskými státy, aby zvířata byla identifikována v souladu s požadavky unijních pravidel a evidována tak, aby mohlo být zjištěno hospodářství, středisko nebo organizace původu nebo tranzitu.
- 4 První, třetí, sedmý a jedenáctý bod odůvodnění nařízení č. 21/2004 zní následovně:
„1) Podle čl. 3 odst. 1 písm. c) směrnice 90/425/EHS [...] musejí být zvířata určená pro obchod uvnitř Společenství identifikována v souladu s požadavky pravidel Společenství a evidována tak, aby mohlo být vysledováno hospodářství, středisko nebo organizace původu nebo tranzitu. [...]
[...]
3) Pravidla týkající se identifikace a evidence zejména ovcí a koz jsou stanovena směrnicí [Rady] 92/102/EHS [ze dne 27. listopadu 1992 o identifikaci a evidování zvířat (Úř. věst. L 355, s. 32; Zvl. vyd. 03/13, s. 232)]. Pokud jde o ovce a kozy, zkušenosti, a zejména krize [v souvislosti] se slintavkou a kulhalkou, ukázaly, že uplatňování směrnice 92/102/EHS není uspokojivé a vyžaduje zlepšení. Je proto nutné stanovit přísnější a konkrétnější pravidla, jak již bylo učiněno u skotu nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1760/2000 ze dne 17. července 2000 o systému identifikace a evidence skotu, [o označování hovězího masa a výrobků z hovězího masa a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 820/97 (Úř. věst. L 204, s. 1; Zvl. vyd. 03/30, s. 248)].
[...]
7) V roce 1998 spustila Komise rozsáhlý projekt elektronické identifikace zvířat (IDEA) a její závěrečná zpráva byla dokončena dne 30. dubna 2002. Projekt prokázal, že při splnění některých podmínek týkajících se doprovodných opatření lze u identifikačních systémů pro ovce a kozy dosáhnout použitím elektronické identifikace těchto zvířat značného zlepšení.

[...]

11) V zemích s relativně malou populací ovcí a koz nemusí být nutné zavádět elektronický identifikační systém; je proto vhodné umožnit takovým členským státům zavádět tento systém na základě dobrovolnosti. Rovněž by měla být zajištěna možnost rychlé úpravy demografických prahů, pod nimiž by byla elektronická identifikace nepovinná.“

5 Článek 1 odst. 1 nařízení č. 21/2004 stanoví:

„Každý členský stát zavede režim identifikace a evidence ovcí a koz v souladu s ustanoveními tohoto nařízení.“

6 Článek 3 odst. 1 uvedeného nařízení zní následovně:

„Systém identifikace a evidence zvířat zahrnuje tyto prvky:

- a) identifikační značky pro identifikaci jednotlivých zvířat;
- b) aktualizovanou evidenci v každém hospodářství;
- c) doklady o přesunu;
- d) ústřední evidenci nebo počítačovou databázi.“

7 Článek 4 tohoto nařízení zní následovně:

„1. Všechna zvířata v hospodářství narozená po 9. červenci 2005 se po narození identifikují v souladu s odstavcem 2 ve lhůtě, kterou stanoví členský stát, v každém případě však předtím, než zvíře opustí hospodářství, kde se narodilo. [...]

Odchylně od uvedeného ustanovení mohou členské státy lhůtu prodloužit, ta však u zvířat chovaných v podmínkách extenzivního hospodaření nebo pod širým nebem nesmí přesáhnout devět měsíců. Dotyčné členské státy uvědomí Komisi o přiznané odchylce. V případě potřeby mohou být postupem podle čl. 13 odst. 2 stanovena prováděcí pravidla.

2.

- a) Zvířata se identifikují první identifikační značkou, která splňuje požadavky oddílu A.1 až A.3 přílohy, a
- b) druhou identifikační značkou schválenou příslušným orgánem, splňující technické parametry uvedené v oddílu A.4 přílohy.
- c) Do data uvedeného v čl. 9 odst. 3 však může být druhá identifikační značka nahrazena systémem stanoveným v oddílu A.5 přílohy, s výjimkou případu zvířat určených pro obchod uvnitř Společenství.[...]

3. U jatečných zvířat před dosažením stáří 12 měsíců, jež nejsou určena ani pro obchodování uvnitř Společenství, ani na vývoz do třetích zemí, mohou však příslušné orgány povolit identifikační metodu popsanou v oddílu A.7 přílohy jako alternativní způsob identifikace uvedený v odstavci 2.

[...]“

8 Podle čl. 5 odst. 1 nařízení č. 21/2004 vede každý držitel zvířat, s výjimkou přepravců, aktualizovanou evidenci obsahující alespoň ty informace, jež jsou uvedeny v oddílu B přílohy tohoto nařízení.

9 Článek 9 odst. 3 uvedeného nařízení stanoví:

„Od 31. prosince 2009 je elektronická identifikace v souladu s hlavními směry uvedenými v odstavci 1 a v souladu s příslušnými ustanoveními oddílu A přílohy povinná pro všechna zvířata.

Členské státy, kde celkový počet ovcí a koz nepřesahuje 600 000, mohou stanovit, že u zvířat, jež nejsou určena pro obchod uvnitř Společenství, je tato elektronická identifikace nepovinná.

Členské státy, kde celkový počet koz nepřesahuje 160 000, rovněž mohou stanovit, že u koz, jež nejsou určeny pro obchod uvnitř Společenství, je tato elektronická identifikace nepovinná.“

10 Oddíl A přílohy nařízení č. 21/2004, na který odkazuje jeho článek 4 týkající se individuální identifikace, určuje identifikační značky a zejména stanoví, že tyto značky musí být koncipovány tak, aby zajišťovaly alespoň jednu viditelnou a jednu elektronicky čitelnou značku, jakož i charakteristiky, informace poskytované prostřednictvím kódů, které obsahují tyto identifikační značky, kritéria, jimž musí první a druhá identifikační značka odpovídat, a technická kritéria elektronických identifikátorů.

11 Oddíl B přílohy nařízení č. 21/2004, na který odkazuje jeho článek 5 týkající evidence hospodářství, vyjmenovává minimální informace, které musí obsahovat tato evidence.

Německé právní předpisy

12 Ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že vnitrostátní právní předpisy přijaté v souladu s nařízením č. 21/2004 stanoví, že každé zvíře musí být jednotlivě identifikováno dvěma značkami a prostřednictvím 12místného kódu. Těmito dvěma identifikačními značkami jsou ušní známka s černým písmem na žlutém podkladu a elektronický identifikátor v podobě ušní známky nebo bachorového bolusového odpovídáče.

13 Kromě toho musí být všechny individuální značky zvířat zapsány v evidenci hospodářství, která obsahuje zejména identifikační kód hospodářství, dále, v případě, že zvířata opouštějí hospodářství, identifikační kód hospodářství určení, v případě zvířat přijímaných do hospodářství identifikační kód hospodářství, z něhož zvíře pochází, identifikační kód zvířete, rok narození a datum identifikace, měsíc a rok úhynu, uhynie-li zvíře v hospodářství, jakož i plemeno a – pokud je znám – genotyp zvířete.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

14 Herbert Schaible, chovatel ovcí, který je vlastníkem 450 bahnic, podal u předkládajícího soudu žalobu, v níž se domáhal určení toho, že se na něj nevztahují povinnosti individuální identifikace jeho zvířat a jejich elektronické individuální identifikace ani povinnost vedení evidence hospodářství podle nařízení č. 21/2004.

15 Spolková země Bádensko-Württembersko navrhla zamítnutí této žaloby.

16 Vzhledem k pochybnostem o platnosti některých ustanovení nařízení č. 21/2004 rozhodl Verwaltungsgericht Stuttgart přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„Jsou slučitelné s nadřazenými normami unijního práva, a tedy platné

- 1) povinnost [...] identifikace jednotlivých zvířat podle čl. 3 odst. 1 a čl. 4 odst. 2 nařízení [...] č. 21/2004,
- 2) povinnost [...] provádět elektronickou identifikaci jednotlivých zvířat podle čl. 9 odst. 3 prvního pododstavce nařízení [...] č. 21/2004 [...],
- 3) povinnost [...] vést evidenci hospodářství [...] podle čl. 5 odst. 1 ve spojení s bodem 2 přílohy B k nařízení [...] č. 21/2004?“

K návrhu na znovuotevření ústní části řízení

- 17 Podáním došlým kanceláři Soudního dvora dne 8. července 2013 navrhl H. Schaible znovuotevření ústní části řízení a tvrdil, že Soudní dvůr nemůže považovat věc za dostatečně objasněnou ohledně dvou bodů argumentace Rady Evropské unie a Komise, které mohou představovat podstatné skutečnosti nezbytné pro vydání jeho rozsudku.
- 18 Herbert Schaible jednak tvrdí, že na rozdíl od toho, co uvedly při jednání tyto orgány a co vyplývá z návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o zdraví zvířat [COM (2013) 260 final], nejsou plánovány žádné legislativní změny za účelem rozšíření individuální elektronické identifikace i na prasata. Dále poznamenává, že z uvedeného návrhu nařízení lze vyvodit, že Komise již nepovažuje elektronické a individuální identifikace za nezbytné k účinnému tlumení nákazy zvířat a že, vědoma si technických obtíží spojených s elektronickou identifikací zvířat, které je třeba ještě vyřešit, zamýšlí před zahájením vývoje integrovaných elektronických systémů umožňujících výsledovatelnost zvířat ještě vypracovat analýzy proveditelnosti a vyhodnocení dopadů.
- 19 Podle článku 83 jednacího řádu Soudního dvora může tento soud kdykoli po vyslechnutí generálního advokáta nařídit znovuotevření ústní části řízení, zejména má-li za to, že věc není dostatečně objasněna, nebo předložil-li některý z účastníků řízení po ukončení této části řízení novou skutečnost, která může mít rozhodující vliv na rozhodnutí Soudního dvora, anebo má-li být věc rozhodnuta na základě argumentu, který nebyl mezi účastníky řízení nebo zúčastněnými uvedenými v článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie projednán.
- 20 V projednávaném případě má Soudní dvůr po vyslechnutí generálního advokáta za to, že má k dispozici veškeré informace nezbytné k rozhodnutí a že z návrhu H. Schaibleho nevyplývá ani nová skutečnost, která může mít rozhodující vliv na rozsudek, který má být vydán, ani argument, na jehož základě má být věc rozhodnuta, který nebyl mezi účastníky řízení dosud projednán.
- 21 Za těchto podmínek není namístě vyhovět návrhu H. Schaibleho na znovuotevření ústní části řízení.

K předběžným otázkám

- 22 Předloženými otázkami je Soudní dvůr předkládajícím soudem žádán o posouzení platnosti čl. 3 odst. 1, čl. 4 odst. 2, čl. 5 odst. 1 a čl. 9 odst. 3 prvního pododstavce a dále bodu 2 přílohy B nařízení č. 21/2004 z hlediska svobody podnikání a zásady rovného zacházení.
- 23 Podle názoru předkládajícího soudu mohou povinnosti, které byly chovatelům ovcí a koz uloženy na základě uvedených ustanovení nařízení č. 21/2004, tedy povinnost identifikace jednotlivých zvířat, jejich elektronická identifikace a vedení evidence (dále jen „sporné povinnosti“) zaprvé porušovat článek 16 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), který zakotvuje svobodu podnikání, a to z důvodu nepřiměřeného zásahu do práv uvedených chovatelů, a zadruhé být diskriminační.

Ke svobodě podnikání

- 24 Podle článku 16 Listiny se svoboda podnikání uznává v souladu s právem Unie.
- 25 Ochrana poskytnutá uvedeným článkem 16 se vztahuje na svobodu vykonávat hospodářskou nebo obchodní činnost, smluvní svobodu a volnou soutěž, jak vyplývá i z vysvětlení týkajících se téhož článku, které je v souladu s čl. 6 odst. 1 třetím pododstavcem SEU a čl. 52 odst. 7 Listiny třeba zohlednit pro účely jejího výkladu (rozsudek ze dne 22. ledna 2013, Sky Österreich, C-283/11, bod 42).
- 26 Ustanovení nařízení č. 21/2004, o něž se jedná ve věci v původním řízení, ukládají chovatelům ovcí a koz povinnosti týkající se elektronické identifikace jednotlivých zvířat a vedení evidence hospodářství. Uvedená ustanovení tak mohou u chovatelů zvířat určených pro obchodní účely omezovat svobodu podnikání.
- 27 Článek 52 odst. 1 Listiny však připouští, že výkon práv a svobod, jako je svoboda podnikání, lze omezit, pokud jsou tato omezení stanovena zákonem, respektují podstatu těchto práv a svobod a při dodržení zásady proporcionality jsou nezbytná a skutečně odpovídají cílům obecného zájmu, které uznává Evropská unie, nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého (rozsudky ze dne 9. listopadu 2010, Volker und Markus Schecke a Eifert, C-92/09 a C-93/09, Sb. rozh. s. I-11063, bod 65, jakož i výše uvedený rozsudek Sky Österreich, bod 48).
- 28 V souladu s judikaturou Soudního dvora nemá svoboda podnikání povahu absolutní výsady. Tato svoboda může být předmětem široké škály zásahů ze strany veřejné moci, jimiž lze ve veřejném zájmu stanovit hranice pro výkon hospodářské činnosti (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Sky Österreich, body 45 a 46 a citovaná judikatura).
- 29 Stran zásady proporcionality je třeba připomenout, že tato zásada podle judikatury Soudního dvora vyžaduje, aby akty orgánů Evropské unie nepřekročily meze toho, co je přiměřené a nezbytné k dosažení legitimních cílů sledovaných dotčenou právní úpravou, přičemž platí, že nabízí-li se volba mezi více přiměřenými opatřeními, je třeba zvolit to opatření, které je nejméně omezující, a že způsobené nevýhody nesmějí být nepřiměřené vzhledem ke sledovaným cílům (rozsudky ze dne 8. července 2010, Afton Chemical, C-343/09, Sb. rozh. s. I-7027, bod 45; ze dne 23. října 2012, Nelson a další, C-581/10 a C-629/10, bod 71, jakož i výše uvedený rozsudek Sky Österreich, bod 50).
- 30 Pokud jde nejprve o cíle nařízení č. 21/2004 a otázku, zda jich lze dosáhnout prostřednictvím značek zavedených tímto nařízením, je třeba v první řadě připomenout jeho první a třetí bod odůvodnění, z nichž vyplývá, že unijní zákonodárce usiluje v souvislosti se zavedením vnitřního trhu s těmito zvířaty a jejich produkty o zamezení možnosti šíření nakažlivých chorob, a to zejména kulhavky a slintavky, které byly v roce 2001 příčinou krize v případě ovcí a koz.
- 31 V době přijetí nařízení č. 21/2004 nebyla rizika nálezů u ovcí a koz ještě odstraněna a vnitřního trhu v tomto odvětví nebylo ještě dosaženo.
- 32 Za účelem zajištění řádného fungování trhu se zvířaty a jejich produkty odstranila směrnice 90/425 veterinární a zootechnické překážky, které narušovaly rozvoj obchodu uvnitř Společenství. Podle článku 1 a čl. 3 odst. 1 písm. c) této směrnice vyžaduje zrušení kontrol na hranicích mezi členskými státy identifikaci zvířat v souladu s požadavky unijních právních předpisů a jejich evidenci takovým způsobem, který zajistí možnost dohledat informace o hospodářství, středisku nebo organizaci, z něhož zvíře pochází.

- 33 Nejprve byla identifikace a evidence ovcí a koz upravena ve směrnici 92/102. Tento systém byl založen na identifikaci zvířat podle hospodářství. Podle čl. 4 odst. 1 písm. b) této směrnice byl každý držitel zvířat povinen vést evidenci o každoročním celkovém počtu ovcí a koz v hospodářství a čl. 5 odst. 3 uvedené směrnice ukládal držitelům označit zvířata ušní značkou nebo tetováním, tak aby bylo ihned zřejmé, ze kterého hospodářství pocházejí.
- 34 Po rozsáhlé nákaze klusavkou a slintavkou, jež se objevila v roce 2001, se ukázalo, že dosažení dvojího cíle, tj. prevence nákaz, které postihují ovce a kozy, a zavedení vnitřního trhu s těmito zvířaty, který by fungoval bez překážek, lze dosáhnout jedině posílením systému, který byl vytvořen směrnicí 92/102. V souvislosti s tím zavedl unijní zákonodárce prostřednictvím nařízení č. 21/2004 nový systém identifikace a evidence ovcí a koz.
- 35 Ochrana zdraví, potírání nákaz a dobré životní podmínky zvířat, jež jsou vzájemně se překrývající cíle, představují, stejně tak jako dosažení zemědělského vnitřního trhu v dotyčném odvětví, legitimní cíle obecného zájmu sledované unijními právními předpisy (stran ochrany zdraví viz rozsudky ze dne 4. dubna 2000, Komise v. Rada, C-269/97, Recueil, s. I-2257, bod 48, jakož i ze dne 10. července 2003, Booker Aquaculture a Hydro Seafood, C-20/00 a C-64/00, Recueil, s. I-7411, bod 78, a stran dobrých životních podmínek zvířat rozsudky ze dne 17. ledna 2008, Viamex Agrar Handel a ZVK, C-37/06 a C-58/06, Sb. rozh. s. I-69, bod 22, jakož i ze dne 19. června 2008, Nationale Raad van Dierenkwekers en Liefhebbers a Andibel, C-219/07, Sb. rozh. s. I-4475, bod 27).
- 36 Po tomto konstatování je třeba zadruhé zkoumat, zda značky zavedené nařízením č. 21/2004 jsou vhodné k uskutečnění těchto cílů.
- 37 Systém zavedený uvedeným nařízením upravuje individuální identifikaci každého zvířete prostřednictvím dvou identifikačních značek. Odhlédneme-li od určitých výjimek, jsou těmito dvěma značkami tradiční ušní známka a elektronické zařízení ve formě elektronické ušní známky, bachelorového bolusového odpovídače, vpichovatelného odpovídače nebo elektronické značky na spěnce, které jsou čitelné za pomoci zvláštních elektronických čteček. Identita každého jednotlivého zvířete musí být zaznamenána v evidenci hospodářství. Přesuny zvířat z hospodářství je nutno zaznamenat v průvodním dokladu. Dále musí každý členský stát zřídit ústřední evidenci nebo informační databázi, ve kterých se zaznamenávají všechna hospodářství nacházející se na jeho území, a v pravidelných intervalech provádět inventuru zvířat držených v těchto hospodářstvích.
- 38 Herbert Schaible je toho názoru, že takový systém není vhodný k dosažení cíle spočívajícího v kontrole nákaz. Kromě toho poukazuje na to, že tento systém není účinný, jelikož 5 % elektronických identifikačních prostředků přichycených na zvířatech se v průběhu času ztratí nebo se porouchají.
- 39 Je nutno konstatovat, že individuální identifikace zvířat umožňuje systém kontroly a vysledovatelnosti každého zvířete, což má v případech masivních nákaz podstatný význam. Za pomoci elektronického prostředku identifikace je potírání nakažlivých nákaz účinnější, jelikož zaručuje větší spolehlivost a vyšší rychlost sdělování údajů.
- 40 Pokud jde o povinnost vést evidenci pro každé hospodářství, musí být údaje zaznamenávané identifikátorem, jak uvedla francouzská vláda, zaneseny do dokladu, který lze rychle aktualizovat a k němuž mohou mít příslušné orgány na vyžádání jednoduchý přístup. Tento systém tak umožňuje zjistit původ každého zvířete a jednotlivá místa, kde se dané zvíře nacházelo. Tyto informace jsou v případě nákazy zásadní pro provedení přesných epidemiologických studií, pro identifikaci rizikových kontaktů, které by mohly vést k rozšíření choroby, a umožnit tak příslušným orgánům přijmout opatření, jež jsou k zabránění šíření takové nakažlivé choroby nezbytná. Stran nákazy je třeba dodat, že podle čtvrtého bodu odůvodnění směrnice Rady 2003/50/ES ze dne 11. června 2003, kterou se mění směrnice 91/68/EHS, pokud jde o zpřísnění kontrolních opatření pro pohyb ovcí a koz (Úř. věst L 169, s. 51; Zvl. vyd. 03/39, s. 236), přispěly pohyby ovcí během epidemie slintavky a kulhavky v roce 2001 v některých částech Unie k jejímu značnému rozšíření.

- 41 Co se týče tvrzení o technických nedostatcích identifikačního systému, nemohou tyto nedostatky ve fungování, i kdyby procentní míra elektronických identifikačních prostředků přichycených na zvířatech, která se ztratí nebo dojde k jejich poškození, dosahovala úrovně uvedené H. Schaiblem, samy o sobě prokázat, že je dotčený systém jako celek nevhodný.
- 42 Je proto třeba dospět k závěru, že povinnosti plynoucí ze systému zavedeného nařízením č. 21/2004 jsou přiměřené k dosažení cíle kontroly nákaz a že nebyla zjištěna žádná okolnost, jež by mohla zpochybnit účinnost tohoto systému jako celku.
- 43 V případě otázky, zda jsou značky zavedené nařízením č. 21/2004 nezbytné k dosažení jím sledovaných cílů a zda jsou případně sporné povinnosti nepřiměřené, je třeba zkoumat tři skupiny výtek uplatňovaných H. Schaiblem.
- 44 Herbert Schaible zaprvé tvrdí, že se již v praxi osvědčil dřívější systém identifikace hospodářství, který umožňoval účinnou vysledovatelnost pohybů zvířat a účinné potírání nákaz. Podle jeho tvrzení nebyl tento systém zpochybněn vypuknutím kulhavky a slintavky v roce 2001, protože příčiny této nákazy nespočívaly v samotném uvedeném systému, nýbrž v okolnosti, že orgány neprováděly kontroly důkladně. Podle názoru H. Schaibleho nebylo proto nezbytné, aby unijní zákonodárce přepracoval původní systém, jelikož správné provádění a uplatňování méně přísných pravidel stanovených ve směrnici 92/102 by postačovalo k zajištění dosažení sledovaných cílů.
- 45 Zadruhé, sporné povinnosti jsou podle tvrzení H. Schaibleho pro držitele zvířat nadměrně nákladné z důvodu dodatečného materiálu, který musí pořizovat, jímž jsou zejména odpovídače a elektronické čtečky, a z důvodu značné pracovní zátěže, kterou používání tohoto materiálu jak ze strany samotných chovatelů, tak i odborníků vyžaduje, a to zavedení odpovídače, zaznamenávání kódů do evidence hospodářství, vedení této evidence, údržba čteček, jakož i nákladů na zásahy ze strany odborníků na informační technologie a veterináře.
- 46 Zatřetí, H. Schaible poukazuje na to, že sporné povinnosti jsou neslučitelné se zásadami upravujícími dobré životní podmínky zvířat, jelikož zavádění odpovídačů způsobuje velké množství poraněných zvířat. Na základě předchozího systému byla podle tvrzení H. Schaibleho u každého zvířete používána jediná identifikační značka, což umožnilo snížit riziko zranění o 50 %, a neelektronické ušní značky způsobovaly výrazně méně zánětů. H. Schaible dodává, že během přezvykování nebo trávení může dojít k vyloučení bolusových odpovídačů a že elektronické identifikační značky umístěné na kotníku zvířat pomocí plastického obvazu mohou způsobit vyšší míru rizika zranění.
- 47 Ohledně soudního přezkumu platnosti ustanovení nařízení je třeba připomenout, že Soudní dvůr při posuzování přiměřenosti prostředků zavedených těmito ustanoveními připustil, že unijní zákonodárce má při výkonu pravomocí, které mu jsou svěřeny, širokou posuzovací pravomoc v oblastech, ve kterých jeho činnost předpokládá volby politické, ekonomické a sociální povahy a v nichž má provést komplexní posouzení (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. června 2010, Vodafone a další, C-58/08, Sb. rozh. s. I-4999, body 51 a 52).
- 48 V oblasti zemědělství má unijní zákonodárce zejména takovouto širokou posuzovací pravomoc, jež odpovídá jeho politické odpovědnosti, kterou mu přiznávají články 40 SFEU až 43 SFEU. Přezkum ze strany Soudního dvora se proto omezuje na ověření toho, zda zákonodárce zjevně nepřekročil meze své posuzovací pravomoci (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 17. března 2011, AJD Tuna, C-221/09, Sb. rozh. s. I-1655, bod 80 a ze dne 14. března 2013, Agrargenossenschaft Neuzelle, C-545/11, bod 43).
- 49 I v případě existence takové posuzovací pravomoci je unijní zákonodárce povinen založit svou volbu na objektivních kritériích a v rámci posuzování omezení spojených s jednotlivými opatřeními, jež připadají v úvahu, musí přezkoumat, zda cíle sledované zvoleným opatřením mohou odůvodnit i značné negativní hospodářské důsledky pro určité hospodářské subjekty (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Vodafone a další, bod 53).

- 50 Je však nutno uvést, že platnost unijního aktu musí být posuzována podle faktických a právních skutečností existujících ke dni, kdy byl akt přijat, a nemůže záviset na zpětných posouzeních týkajících se stupně jeho účinnosti. Má-li zákonodárce Unie posuzovat budoucí účinky přijímané právní úpravy, ač tyto účinky nelze přesně předvídat, lze jeho úsudek kritizovat pouze tehdy, jeví-li se jako zjevně nesprávný z hlediska okolností, jimiž disponoval v okamžiku, kdy přijímal dotčenou právní úpravu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 12. ledna 2006, Agrarproduktion Staebelow, C-504/04, Sb. rozh. s. I-679, bod 38, a ze dne 28. července 2011, Agrana Zucker, C-309/10, Sb. rozh. s. I-7333, bod 45).
- 51 V tomto rámci musí tedy Soudní dvůr provést přezkum přiměřenosti dotčených ustanovení nařízení č. 21/2004.
- 52 Pokud jde o tvrzenou vhodnost původního systému, je nutno konstatovat, že unijní zákonodárce měl vzhledem k veterinární, epizootické, ekonomické a sociální situaci, kterou se vyznačovalo období příprav a doba přijetí nařízení č. 21/2004, správně za to, že i kdyby mohla být pravidla systému zavedeného směrnicí 92/102 uplatňována správněji, bylo nezbytné tato pravidla a tento systém přepracovat.
- 53 Jak připomněla Rada, v době nákazy v roce 2001 bylo nezbytné přistoupit k systematickým porážkám u několika milionů zvířat z důvodu neidentifikovaných ovcí a z důvodu chybějící výsledovatelnosti, načež bylo konstatováno, že řada z nich nebyla nakažena. Bylo nezbytné přikročit k řadě omezení uvnitř Unie a zavést celosvětový zákaz veškerých vývozů dobytka, masa a živočišných produktů ze Spojeného království. Tato opatření vedla ke značným ztrátám pro zemědělsko-potravinářské odvětví, jakož i pro rozpočty členských států a Unie.
- 54 Z bodu 9 zvláštní zprávy Účetního dvora č. 8/2004 o řízení a dohledu Komise nad opatřeními pro tlumení slintavky a kulhavky a o souvisejících nákladech, spolu s odpověďmi Komise (Úř. věst 2005, C 54, s. 1), vyplývá, že jen během krize v roce 2001 dosáhla celková částka výdajů členských států na odškodnění za provedené porážky, zničení zvířecích těl, jakož i dezinfekci podniků a zařízení, přibližně 2 693,4 milionu eur. Tato zpráva v bodě 36 rovněž uvádí, že unijní právní předpisy nevyžadovaly individuální identifikaci ovcí a že jejich identifikace podle šarží byla nedůsledná, což zbrzdilo vysledování zvířat s podezřením na nákazu a zpozdilo jejich porážku.
- 55 Komise navíc již před rozšířením nákazy v roce 2001 zahájila v roce 1998 projekt IDEA koordinovaný Společným výzkumným střediskem Evropské unie, jehož konečná zpráva byla vypracována dne 30. dubna 2002. Jedním ze zjištění obsažených v konečné zprávě IDEA bylo, že různé choroby, které propukly u hospodářských zvířat v Evropské unii, odhalily, že identifikační systémy těchto zvířat používané v dané době nebyly dostatečně účinné a spolehlivé k tomu, aby umožnily správnou výsledovatelnost a veterinární kontrolu hospodářských zvířat. Mělo se proto za to, že důkladnější kontrola jednotlivých zvířat a jejich přesunů představuje klíčovou otázku pro sanitární kontrolu a dohled nad chorobami, což vyžaduje možnost vysledovat výskyt každého zvířete v každém daném okamžiku. K efektivnějšímu dohledu nad jednotlivými zvířaty byla proto navržena jediná identifikace každého zvířete po dobu celého jeho života za použití elektronického identifikátoru. .
- 56 Sedmý bod odůvodnění nařízení č. 21/2004 uvádí, že projekt IDEA prokázal, že při splnění některých podmínek týkajících se doprovodných opatření lze u identifikačních systémů pro ovce a kozy dosáhnout použitím elektronické identifikace těchto zvířat značného zlepšení. Je třeba ještě doplnit, že jak správně uvedla Rada, individuální identifikace ještě nezaručuje úplnou výsledovatelnost, jelikož umožňuje pouze shromáždění údajů pro pozdější použití, a že klíčovou součástí systému výsledovatelnosti je evidence.
- 57 Jak uvedl generální advokát v bodech 72 až 74 svého stanoviska, nebyly zvláštní zpráva Účetního dvora č. 8/2004 a konečná zpráva IDEA s ohledem na různé studie provedené po období krize v souvislosti s nákazou v roce 2001 v žádném případě jedinými dokumenty navrhuujícími důkladnější revizi regulačního rámce pro identifikaci zvířat.

- 58 S ohledem na veterinární, epizootickou, hospodářskou a sociální situaci v době přijetí nařízení č. 21/2004 a uvedených zpráv mohl unijní zákonodárce legitimně vycházet z toho, že na základě sporných povinností musí být zvířata individuálně identifikována a že příslušné orgány musí mít přístup k údajům, které prostřednictvím elektronických prostředků identifikace a evidencí hospodářství umožní přijmout nezbytná opatření za účelem prevence a omezení šíření nakažlivých chorob u ovcí a koz, a dále mít za to, že původní systém identifikace hospodářství nepředstavuje prostředek, který zaručí cíle uvedené v nařízení č. 21/2004 stejně účinně.
- 59 Je proto nutno dospět k závěru, že sporné povinnosti jsou nezbytné k dosažení cílů sledovaných uvedeným nařízením.
- 60 Pokud jde o případný nepřiměřený charakter sporných povinností, je třeba konstatovat, že unijní zákonodárce měl přikročit k vyvážení dotčených zájmů (v tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky Volker und Markus Schecke a Eifert, bod 77, jakož i Sky Österreich, bod 59), a to svobodu podnikání chovatelů ovcí a koz na jedné straně a obecný zájem na potírání nákaz ovcí a koz na straně druhé.
- 61 Stran nadměrné finanční zátěže, která měla vzniknout v důsledku sporných povinností a kterou studie sdružení německých chovatelů ovcí (Vereinigung deutscher Landesschafzuchtverbände eV), na niž odkazuje H. Schaible, odhaduje na více než 20 eur ročně na ovci, je třeba poznamenat, že podle předkládajícího soudu tato studie nezohledňuje náklady, které by tak jako tak vznikly v souvislosti s identifikací prováděnou podle hospodářství. Jak uvedla Komise, lze navíc očekávat, že se náklady na elektronické ušní značky jejich častějším používáním časem sníží. Kromě toho je třeba vycházet z toho, že jak uvedla nizozemská vláda, mohou být stávající náklady nižší než náklady na neselektivní opatření, jako je zákaz vývozů nebo preventivní porážka hospodářských zvířat v případě výskytu choroby.
- 62 Dále je nutno konstatovat, že žádná skutečnost ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, neumožňuje zpochybnit tvrzení Rady a Komise, podle něhož byly finanční aspekty nového systému zavedeného nařízením č. 21/2004 široce prodiskutovány během legislativního procesu, a že byly zváženy náklady a výhody tohoto systému.
- 63 Navíc je třeba poukázat na to, že nařízení č. 21/2004 obsahuje několik výjimek z povinnosti elektronické identifikace, jimiž je zohledněn výsledek zvážení výhod sporných povinností a nákladů, které z těchto povinností plynou.
- 64 Podle čl. 4 odst. 1 druhého pododstavce uvedeného nařízení mohou členské státy stanovit, že zvířata chovaná v podmínkách extenzivního hospodaření nebo pod širým nebem musí být identifikována ve lhůtě, která může činit devět namísto šesti měsíců. Podle třetího odstavce tohoto článku mohou příslušné orgány umožnit jiné řešení, než je elektronická identifikace, a to u zvířat určených pro porážku před dosažením stáří 12 měsíců, jež nejsou určena ani pro obchodování uvnitř Společenství, ani na vývoz do třetích zemí. Druhý a třetí pododstavec článku 9 odst. 3 nařízení č. 21/2004 stanoví, že elektronická identifikace je povinná pouze v případě členských států, kde celkový počet zvířat přesáhne určitou mez.
- 65 Vzhledem k nákladům na elektronická a čtecí zařízení, jakož i vybavení pro zpracování údajů, a s ohledem na výpočty provedené Společným výzkumným střediskem Unie a členskými státy, navrhla Komise postupné zavádění elektronické identifikace, které započalo v první fázi označováním elektronickými značkami a pokračovalo ve druhé fázi propojením informací o přesunu s individuálními kódy zvířat, aby během zaváděcího období systému byly ušetřeny výdaje, jak vyplývá z bodu 2.3 zprávy Komise Radě ze dne 16. listopadu 2007, o provádění elektronické identifikace ovcí a koz [COM(2007) 711 final], jakož i z nařízení č. 21/2004, ve znění nařízení č. 933/2008.

- 66 Konečně je nutno připomenout, že unijní zákonodárce zmírnil další náklady pro chovatele zvířat tím, že členským státům a regionům umožnil, aby v případě potřeby poskytl podpory z unijních fondů. Nařízení Rady (ES) č. 1257/1999 ze dne 17. května 1999 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu (EZOF) a o změně a zrušení některých nařízení (Úř. věst. L 160, s. 80; Zvl. vyd. 03/25, s. 391) bylo pozměněno krátce před přijetím nařízení č. 21/2004. Článek 21b odst. 1 nařízení č. 1257/1999, ve znění nařízení Rady (ES) č. 1783/2003 ze dne 29. září 2003 (Úř. věst. L 270, s. 70), stanoví, že zemědělcům, kteří musejí dodržovat náročné normy vycházející z unijních právních předpisů a nově zavedené do vnitrostátních právních předpisů lze poskytnout dočasnou podporu určenou na částečnou úhradu vzniklých nákladů a ztrát příjmů. Toto ustanovení se vztahuje zejména na chovatele zvířat, jimž byly uloženy sporné povinnosti.
- 67 V této souvislosti Rada uvádí, že tato možnost, aby zemědělci získali finanční podporu, byla důležitým faktorem, který vzala při rozhodování v úvahu. Rada k tomu dodává, že článek 31 nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 ze dne 20. září 2005 o podpoře pro rozvoj venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV) (Úř. věst. L 277, s. 1), kterým bylo zrušeno nařízení č. 1257/99 a které je v současné době v platnosti, podstatu uvedeného ustanovení zachoval.
- 68 Za těchto podmínek nelze tvrdit, že unijní zákonodárce řádně neposoudil finanční zátěž vyplývající z dodatečných nákladů, které musejí nést chovatelé ovcí a koz, aby splnili sporné povinnosti, a výhody, jež lze těmito povinnostmi docílit, ani že se dopustil nesprávného posouzení, když zvažoval tyto zájmy, aby zajistil spravedlivou rovnováhu.
- 69 Stran tvrzení, že zavádění elektronických identifikačních značek vede u zvířat k častějším a závažnějším zraněním, je třeba uvést, že některé negativní účinky, které mohou mít dopad na zdraví a dobré životní podmínky ovcí a koz byly zkoumány a zohledněny ve studiích provedených před přijetím nařízení č. 21/2004.
- 70 Například konečná zpráva IDEA posoudila hlavní příčiny zranění a úmrtí po použití elektronické identifikace a poskytla unijnímu zákonodárci užitečné informace ohledně způsobu, jak se různé druhy zařízení mohou dotknout zdraví zvířat.
- 71 Informace předložené H. Schaiblem nezpochybňují posouzení a rozhodnutí unijního zákonodárce, která učinil na základě těchto studií při přijímání nařízení č. 21/2004.
- 72 Skutečnost, že zvířata musejí být opatřena dvěma značkami namísto jediné, a okolnost, že nové identifikační značky způsobují vzhledem k zásahu a místu, kde jsou umístěny, jakož i jejich váze statisticky více zranění a komplikací než původní identifikátory, neumožňují prokázat, že posouzení výhod zavedení povinnosti elektronické identifikace ovcí a koz, které provedl unijní zákonodárce, bylo stíženo vadou z důvodu, že nerespektovalo dobré životní podmínky zvířat.
- 73 Navíc je třeba uvést, že nový systém zavedený nařízením č. 21/2004, jenž umožňuje přesnější identifikaci zvířat, která byla během nákazy ve vzájemném kontaktu, má omezovat šíření infekčních chorob a zabránit tak nežádoucímu nakažení zvířat. Z tohoto hlediska proto sporné povinnosti kladně přispívají k ochraně dobrých životních podmínek zvířat.
- 74 Argumenty uplatňované na podporu neplatnosti nařízení č. 21/2004 z důvodu rozsahu negativního dopadu povinnosti elektronické identifikace ovcí a koz upravené tímto nařízením na dobré životní podmínky zvířat musí být proto odmítnuty.
- 75 Za těchto podmínek je třeba dospět k závěru, že unijní zákonodárce mohl legitimně uložit sporné povinnosti a mít za to, že nevýhody plynoucí z těchto povinností nejsou nepřiměřené ve vztahu k cílům uvedeným v nařízení č. 21/2004, a že se nedopustil nesprávného posouzení, když zkoumal výhody a nevýhody těchto povinností v poměru k předmětným zájmům, a tudíž ani neporušil svobodu podnikání chovatelů ovcí a koz.

K rovnému zacházení

- 76 Rovnost před zákonem uvedená v článku 20 Listiny je obecnou zásadou unijního práva, která vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněno (viz zejména rozsudek ze dne 11. července 2006, Franz Egenberger, C-313/04, Sb. rozh. s. I-6331, bod 33).
- 77 Podle judikatury Soudního dvora je rozdílné zacházení odůvodněno, pokud je založeno na objektivním a důvodném kritériu, tj. pokud je v souladu s právně přípustným cílem sledovaným dotčenými právními předpisy a pokud je tato rozdílnost přiměřená cíli sledovanému dotčeným zacházením (rozsudek ze dne 16. prosince 2008, Arcelor Atlantique et Lorraine a další, C-127/07, Sb. rozh. s. I 9895, bod 47).
- 78 Vzhledem k tomu, že se jedná o unijní právní akt, přísluší unijnímu zákonodárci prokázat existenci objektivních kritérií použitých k odůvodnění a předložit Soudnímu dvoru informace nezbytné k ověření existence uvedených kritérií Soudním dvorem (viz výše uvedený rozsudek Arcelor Atlantique et Lorraine a další, bod 48).
- 79 Ve věci v původním řízení je platnost některých ustanovení nařízení č. 21/2004 zpochybněna v několika ohledech z důvodu jejich diskriminačního charakteru. Jednak je tvrzeno, že výjimka upravená v čl. 9 odst. 3 nařízení č. 21/2004 (dále jen „sporná výjimka“) stanoví rozdílné zacházení, které není odůvodněné. Dále pak sporné povinnosti upravené v tomto nařízení údajně diskriminují chovatele ovcí a koz ve vztahu k chovatelům skotu a prasat.

Ke sporné výjimce

- 80 Herbert Schaible tvrdí, že sporná výjimka, která umožňuje členským státům s malou populací ovcí a koz, aby elektronický identifikační systém zavedly fakultativně, představuje diskriminaci a zajišťuje chovatelům zvířat členských států, které tento systém nezavedly, konkurenční výhodu ve vztahu k ostatním chovatelům usazeným v Unii. Má rovněž za to, že zátěž uložená chovatelům je tak jako rizika nákazy v obou skupinách členských států stejná.
- 81 Stran tvrzení H. Schaibleho je třeba poznamenat, že v projednávaném případě vede sporná výjimka k rozdílnému právnímu zacházení s chovateli zvířat v závislosti na členském státě, v němž jsou usazeni.
- 82 Je však nutno konstatovat, že sporná výjimka je založena na objektivním a důvodném kritériu.
- 83 Nejprve je třeba uvést, že stropy uvedené v čl. 9 odst. 3 nařízení č. 21/2004 obsahují zcela objektivní kritéria. Členské státy, které splní tato kritéria nezávisle na své absolutní geografické velikosti a které se rozhodnou po využití sporné výjimky, mohou v budoucnu elektronickou identifikaci zavést, jestliže se změní rozhodné okolnosti, a mají dokonce povinnost ji zavést, jestliže populace jejich zvířat přesáhne příslušné stropy.
- 84 Dále je nutno dodat, že stropy upravené spornou výjimkou jsou důvodné a přiměřené účelům sledovaným nařízením č. 21/2004, jelikož, jak uvádí Komise, v případě stáda s malou populací zvířat, která nejsou určena pro obchod uvnitř Společenství, není možné dosáhnout úspor z rozsahu na vnitrostátní úrovni, které by umožnily snížení nákladů na elektronický systém.

- 85 Pokud jde o náklady a výdaje, Rada správně připomíná, že v členských státech s malou populací zvířat může být finanční zátěž související s eradikací a odstraňováním rozsáhlých nákaz nižší než náklady na zřízení takového elektronického identifikačního systému. I za předpokladu, že existuje zvýšené riziko nákazy, je tedy toto riziko v zásadě omezeno na území členských států, které se rozhodly využít sporné výjimky, a počítají tedy s tím, že budou muset v případě vypuknutí nákazy nést takovou finanční zátěž.
- 86 Vzhledem k tomu, že sporná výjimka umožňuje členským státům dobrovolně zavést individuální elektronickou identifikaci pouze u zvířat, která nejsou určena pro obchod uvnitř Společenství, je třeba souhlasit s francouzskou vládou, že chovatel, který je usazený v členském státě, kde je uvedena identifikace povinná, nenese žádnou hospodářskou nevýhodu vyplývající ze společných účinků této povinnosti a sporné výjimky. Každé zvíře putující do tohoto členského státu bude muset totiž být také nutně elektronicky identifikováno, i když pochází z členského státu, kde na základě uvedené sporné výjimky není u zvířat, která nejsou určena pro obchod uvnitř Společenství, individuální elektronická identifikace povinná.
- 87 Konečně je třeba připomenout, že z ustálené judikatury vyplývá, že se zákaz diskriminace nevztahuje na případné odlišnosti v zacházení v jednotlivých členských státech, které mohou vyplývat z rozdílů, které existují mezi právními předpisy jednotlivých členských států, pokud jsou těmito právními předpisy tímž způsobem dotčeny všechny osoby spadající do jejich působnosti (rozsudek ze dne 16. července 2009, Horvath, C-428/07, Sb. rozh. s. I-6355, bod 55 a citovaná judikatura). Soudní dvůr judikoval, že ačkoli byla tato zásada rozvinuta v rámci výkladu ustanovení unijního práva, jehož účelem bylo posouzení slučitelnosti vnitrostátních právních předpisů z hlediska zásady zákazu diskriminace, nemůže tomu být při posuzování platnosti ustanovení unijního práva, které přiznává členským státům určitou míru diskreční pravomoci, na jejímž základě přijímají tyto rozdílné právní předpisy, jinak (obdobně viz rozsudek ze dne 19. září 2013, Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou, C-373/11, body 35 a 36).
- 88 Za těchto podmínek je nutno dospět k závěru, že nevyšla najevo žádná skutečnost, která by mohla zpochybnit platnost sporné výjimky z důvodu její diskriminační povahy.

K domnělé diskriminaci chovatelů ovcí a koz ve vztahu k chovatelům skotu a vepřů

- 89 Herbert Schaible tvrdí, že povinnost identifikovat elektronicky každé zvíře není uložena chovatelům skotu a prasat, přestože jsou uvedena zvířata, tak jako ovce a kozy, rovněž vystavena nákazám. Systém identifikace hospodářství umožňuje podle jeho názoru účinně bojovat s nákazou prasat. Herbert Schaible poznamenává, že není zamýšleno zavedení povinného systému elektronické identifikace skotu a že z návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady [COM(2011) 525 final] ze dne 30. srpna 2011, kterým se mění nařízení (ES) č. 1760/2000, pokud jde o elektronickou identifikaci skotu, a zrušují ustanovení o nepovinném označování hovězího masa, vyplývá, že Komise navrhuje zachovat fakultativní charakter elektronické identifikace skotu zejména z důvodu obtíží, které nastaly v souvislosti s povinnou individuální identifikací ovcí a koz. Podle názoru H. Schaibleho jsou unijní politiky v této oblasti nekonzistentní a Unie testuje technologii, která ještě není zralá k aplikaci, na odvětví, ve kterém mají zemědělci malý vliv.
- 90 Francouzská a nizozemská vláda zdůrazňují rozdíly mezi odvětvím ovcí a koz na jedné straně a odvětvím skotu a prasat na straně druhé. Odkazují na zvláštnosti těchto jednotlivých druhů zvířat z hlediska jejich chovu, přepravy, obchodování, jakož i z hlediska chorob a profilů rizik, která je ohrožují. Podle názoru těchto vlád jsou ovce a kozy především přesouvány častěji než skot a prasata a jsou také na rozdíl od skotu a prasat ve velkých šaržích prodávány v dražbách. Tyto vlády dále tvrdí, že skupiny ovcí a koz častěji mění složení než skot a prasata. V případě slintavky a kulhavky je riziko nákazy podle jejich tvrzení u ovcí a koz vyšší než u prasat. Tyto okolnosti činí podle názoru uvedených vlád identifikaci a vysledování každé ovce a kozy obtížnější.

- 91 V této souvislosti je nutno uvést, že pokud má unijní zákonodárce restrukturalizovat nebo vytvořit komplexní systém, může postupovat v etapách a podle získaných zkušeností za předpokladu, že je jeho výběr založen na objektivních a vhodných kritériích ve vztahu k cílům sledovaným dotčenými právními předpisy (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Arcelor Atlantique et Lorraine a další, body 57 a 58 a citovaná judikatura).
- 92 S ohledem na tvrzení uvedená v bodech 89 a 90 tohoto rozsudku, týkající se podobností a rozdílů charakteristických pro ovce a kozy na jedné straně a skot a prasata na straně druhé, je nutno konstatovat, že přes určité podobnosti těchto různých druhů savců existují rozdíly odůvodňující vlastní právní rámec pro každý živočišný druh. Vzhledem k historickým souvislostem slintavky a kulhavky v roce 2001 byl unijní zákonodárce oprávněn zavést prostřednictvím nařízení č. 21/2004 specifickou právní úpravu obsahující elektronickou identifikaci druhů, které byly touto krizí obzvláště postiženy.
- 93 Rada proto nebyla povinna odmítnout přijetí nařízení č. 21/2004 na základě návrhu Komise na zavedení elektronické identifikace ovcí a koz z důvodu, že je jeho oblast působnosti příliš úzká.
- 94 Je však nutno uvést, že ačkoli zákonodárce mohl při zavádění elektronické identifikace legitimně zvolit takový postupný přístup, musí s ohledem na cíle nařízení č. 21/2004 zvážit nezbytnost provedení přezkumu zavedených opatření, zejména co se týče fakultativního či povinného charakteru elektronické identifikace (obdobně viz výše uvedený rozsudek Arcelor Atlantique et Lorraine a další, bod 62).
- 95 Je tedy třeba konstatovat, že toto nařízení nezavádí diskriminaci chovatelů ovcí a koz ve vztahu k chovatelům skotu a prasat.
- 96 Za těchto podmínek není prokázáno, že sporná výjimka a sporné povinnosti upravené v nařízení č. 21/2004 porušují zásadu rovného zacházení.
- 97 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že posouzení předložených otázek neodhalilo žádnou skutečnost, která by mohla mít dopad na platnost čl. 3 odst. 1, čl. 4 odst. 2, čl. 5 odst. 1 a čl. 9 odst. 3 prvního pododstavce, jakož i bodu 2 přílohy B nařízení č. 21/2004.

K nákladům řízení

- 98 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

Zkoumání předložených otázek neodhalilo žádnou skutečnost, která by mohla mít dopad na platnost čl. 3 odst. 1, čl. 4 odst. 2, čl. 5 odst. 1 a čl. 9 odst. 3 prvního pododstavce, jakož i bodu 2 přílohy B nařízení Rady (ES) č. 21/2004 ze dne 17. prosince 2003 o stanovení systému identifikace a evidence ovcí a koz a o změně nařízení (ES) č. 1782/2003 a směrnic 92/102/EHS a 64/432/EHS, ve znění nařízení Komise (ES) č. 933/2008 ze dne 23. září 2008.

Podpisy.